

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

**ЧЕРКАСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ
АКАДЕМІЇ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУСА**

Науково-практична конференція

**РЕАЛІЗАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ
В УМОВАХ
СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

27 квітня 2023 р.

Черкаси 2023

Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ РАУФА
АБЛЯЗОВА**

**ЧЕРКАСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ
АКАДЕМІЇ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТУСА**

***РЕАЛІЗАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ
СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ***

***Науково-практична конференція
27 квітня 2023 р.***

Збірник тез доповідей

Черкаси
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
2023

Реалізація гендерної політики в умовах суспільних трансформацій: збірник тез доповідей учасників Науково-практичної конференції, Черкаси, 27 квітня 2023 р. Черкаси: Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2023. 252 с. [укр., англ., мови].

Основною метою конференції є вирішення проблемних аспектів реалізації гендерної політики в Україні та світі, дотримання гендерної рівності в управлінні, реалізація принципів рівного доступу до державних послуг та соціальної допомоги. Значна увага приділена законодавчому регулюванню гендерної рівноваги в Україні.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальність за якісний зміст і оформлення авторських статей (стилістичні, орфографічні помилки тощо). Матеріали подаються у авторській редакції. Автори несуть відповідальність щодо дотримання положень доброчесності.

© Колектив авторів, 2023
© Східноєвропейський університет
імені Рауфа Аблязова, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ	10
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ГЕНДЕРНО-НЕЙТРАЛЬНОГО ВІЙСЬКОВОГО КОЛЕКТИВУ	
<i>Храбан Тетяна Євгенівна</i>	10
<i>OVERCOMING GENDER BIAS AND DISCRIMINATION IN THE ARMED FORCES OF UKRAINE</i>	
<i>Чуєнко Анастасія Анатоліївна</i>	13
ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У ЧАСИ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ: ЖІНКИ В АРМІЇ	
<i>Смирнов Ігор Георгійович, Гринюк Діана Юріївна</i>	16
ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	
<i>Вдовіна Олена Олександрівна</i>	20
ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА ЖІНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Блажко Владислав Олександрович, Августінова Ангеліна Михайлівна</i>	23
ВІЙНА ТА ГЕНДЕР: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
<i>Липкан Валентина Володимирівна, Хмурова Вікторія Валентинівна</i>	27
ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Децюк Тетяна Миколаївна, Самойленко Юлія Юріївна</i>	29
ДЕЯКІ ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ (ВОЄННОГО СТАНУ) ЯК КРИМІНАЛЬНО ПРОТИПРАВНОГО ДІЯННЯ	
<i>Політова Анна Сергіївна</i>	33
ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ЧИННИКІВ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ	
<i>Лукавська Галина Анатоліївна, Гаража Альбіна</i>	36
WOMEN IN ARMED FORCES ACCORDING TO MILITARY LEADERS EXPERIENCE	
<i>Liudmyla Krymet</i>	39
ДО ПИТАННЯ ПРО ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖІНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Банар Олександр Віталійович</i>	42
<i>VIOLATION OF GENDER ISSUES DURING THE WAR IN UKRAINE</i>	
<i>Гучок Анна Миколаївна</i>	45

ЩОДО ПОЗИВТНОГО ДОСВІДУ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ КІБЕРПЕРЕСЛІДУВАННЯ <i>Кужовинець Дар'я Олександрівна</i>	49
ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ <i>Пінчук Ірина Олександрівна</i>	51
СЕКЦІЯ 2 ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА УРЯДУ	
57	
ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ	
<i>Чудаєва Ія Борисівна, Тельмінова Олена Олександрівна</i>	57
ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ	
<i>Литвинчук Оксана Валеріївна, Покотило Марина Юріївна</i>	59
ГЕНДЕРНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ: НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ ПОПУЛІЗМ?	
<i>Ландіна Анна Валентинівна</i>	62
ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА УРЯДУ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНІ ЗМІНИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ	
<i>Арман Віталій Ігорович, Хмурова Вікторія Валентинівна</i>	66
GENDER APPROACH AS A COMPONENT OF THE INTELLECTUAL ECONOMY DEVELOPMENT	
<i>Tulchynska Svitlana, Solosich Oleksandr</i>	68
РЕАЛІЗАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ	
<i>Мілова Тетяна Володимирівна</i>	70
ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА УРЯДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	
<i>Сухорукова Тетяна Геннадіївна, Медяник Владислав Володимирович</i>	73
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ ДАНІЇ: ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ	
<i>Кругляк Марина Едуардівна, Кардашов Владислав Ігорович</i>	77
ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	
<i>Монтаїні Олексій Дмитрович</i>	80
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
<i>Корольок Тетяна Олександрівна</i>	82
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ – ОСНОВА ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Шемет Катерина Євгенівна, Хмурова Вікторія Валентинівна</i>	84
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Рясний Дмитро Станіславович</i>	87

**ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВ ТА СВОБОД УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ У
РАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ
ПИТАННЯ**

<i>Свинаренко Наталія Олександрівна</i>	89
ДЕРЖАВНІ МЕХАНІЗМИ ЗАЛУЧЕННЯ ЖІНОК ДО ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК АСПЕКТ ГЕНДЕРНОГО РІВНОПРАВ'Я	
<i>Козловська Світлана Григорівна</i>	92
ГЕНДЕР ТА ЖІНОЧЕ ЛІДЕРСТВО: СВІТОВИЙ І УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД	
<i>Гринюк Тетяна Анатоліївна, Буличева Тамара Валентинівна</i>	95
ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІ ДИСКРИМІНАЦІЇ ТА НЕТОЛЕРАНТНОСТІ	
<i>Нежива Марія Олександрівна</i>	100
АНТИКОРУПЦІЙНИЙ АУДИТ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ УРЯДУ	
<i>Майстренко Анастасія Сергіївна, Назарова Каріна Олександрівна</i>	102
ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ: СИНЕРГІЯ БІЗНЕСУ ТА ДЕРЖАВИ	
<i>Міняйло Вікторія Петрівна</i>	105
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ГЕНДЕРУ	
<i>Постригань Віталій Станіславович</i>	107

СЕКЦІЯ 3 ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ.....109

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ГЕНДЕРНОГО МАРКЕТИНГУ

<i>Савченко Сергій Олегович, Сиволап Юлія Юріївна</i>	109
GENDER DISCRIMINATION IN THE LABOR MARKET	
<i>Veronika Serazhum, Khmurova Viktoriia</i>	111
СПРИЙНЯТТЯ СПОЖИВАЧАМИ ГЕНДЕРНОГО ПИТАННЯ У РЕКЛАМІ	
<i>Баишта Владислава Сергіївна</i>	113
ГЕНДЕР ТА УПРАВЛІННЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Хамініч Світлана Юріївна</i>	116
ПИТАННЯ ГЕНДЕРУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
<i>Аблязов Денис Едуардович, Кузнецова Людмила Валеріївна</i>	119
RELATIONSHIP BETWEEN SUSTAINABLE BUSINESS DEVELOPMENT AND ACHIEVING GENDER EQUALITY	
<i>Очеретяна Олександра Вадимівна</i>	122
ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
<i>Полінкевич Оксана Миколаївна</i>	124

РОЛЬ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	
<i>Сокол Поліна Миколаївна, Гордійчук Світлана Миколаївна</i>	126
ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ З ВРАХУВАННЯМ УСУНЕННЯ ПРОБЛЕМ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ	
<i>Поп Василь Володимирович</i>	129
ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ	
<i>Самодурова Римма Олександрівна</i>	132
ГЕНДЕРНА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ	
<i>Міга Володимира Казимирівна</i>	134
ГЕНДЕРНЕ РІВНОПРАВ'Я У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ ЯК СКЛАДНИК ПЕРЕХОДУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ДО ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО	
<i>Козловська Світлана Григорівна, Шестак Віталій Олександрович</i>	137
ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ	
<i>Дибчук Людмила Василівна</i>	140
ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ВИРОБЛЕННІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ	
<i>Мішук Євгенія Володимирівна</i>	145
PERSONNEL MANAGEMENT ON THE BASIS OF TRAINING, PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND MOTIVATION	
<i>Oleinikova Ludmila, Dashko Irina, Stoljar Pavlo</i>	148
ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГУМАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ З ПОЗИЦІЇ СОЦІАЛЬНОВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ	
<i>Череп Алла Василівна, Снігач Богдан Юрійович, Колісник Анастасія Вадимівна</i>	152
ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	
<i>Іванченко Людмила Володимирівна, Таран Наталія Володимирівна</i>	154
ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА У СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ГОТЕЛЕМ	
<i>Ткачук Світлана Русланівна, Романчук Людмила Дмитрівна</i>	156
ДОТРИМАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	
<i>Подольян Яна Віталіївна</i>	159
ГЕНДЕР ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ	
<i>Тимошенко Ірина Василівна</i>	162
ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ	
<i>Тяглий Михайло Валентинович</i>	163

СЕКЦІЯ 4 ГЕНДЕРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....168

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У
БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Сукач Олена Миколаївна168

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОГО
БЮДЖЕТУВАННЯ

Чубань Вікторія Сергіївна.....170

СТЕРЕОТИПИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНО-ОРІЄНТОВАНОГО
БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Козловська Світлана Григорівна, Близнюк Олександр Віталійович.....173

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГЕНДЕРНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ В
УКРАЇНІ

Дончак Леся Григорівна, Шкварук Діна Григорівна176

АКТУАЛЬНІСТЬ ГЕНДЕРНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ УКРАЇНИ

Биндюк Катерина Геннадіївна, Сударенко Олена Володимирівна.....179

ГЕНДЕРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Балакірєва Аліна Андріївна182

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Чирва Олександр Олександрович185

ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОНИ ТА ВІЙСЬКОВО-ПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ

Сарана Леся Анатоліївна.....187

**СЕКЦІЯ 5 УРЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ
НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....190**

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Гордієнко Людмила Анатоліївна.....190

INFORMATION SUPPORT FOR THE REGULATION OF GENDER
INEQUALITY BY PROVIDING SOCIAL PROTECTION IN THE
CONDITIONS OF SECTORAL INTEGRATION INTO THE EUROPEAN
SPACE

Alekseyenko Lyudmyla, Tulai Oksana193

IMPACT OF BLACKOUTS AND WAR ON GENDER DIMENSIONS OF
MANAGERIAL COMMUNICATION

Купрікова Світлана Вікторівна196

ЖІНОЧЕ БЕЗРОБІТТЯ ЯК ОСОБЛИВІСТЬ ГЕНДЕРНИХ
ТЕНДЕНЦІЙ В УКРАЇНІ

Козловська Світлана Григорівна, Харченко Наталія Вікторівна201

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ – СТВОРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНКАМ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ВИСОКОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ <i>Брисковська Оксана Миколаївна</i>	204
REGULATION OF GENDER INEQUALITY IN THE PROVISION OF SOCIAL PROTECTION DURING THE WAR IN UKRAINE <i>Dashkovska Marta</i>	207
ГЕНДЕР ЯК СОЦІАЛЬНИЙ КОНСТРУКТ <i>Пелих Ярослав Володимирович</i>	209
ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ. ПРОБЛЕМАТИКА, СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ПІДХІД ЩОДО ВИРІШЕННЯ <i>Гуринович Анастасія Сергіївна</i>	211
ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ У СУЧАСНОСТІ <i>Шевченко Наталія Сергіївна</i>	214

**СЕКЦІЯ 6 ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНИХ ПИТАНЬ У
ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ**.....216

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ГЕНДЕРНИХ АСПЕКТІВ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ <i>Мелех Любомира Володимирівна</i>	216
РОЛЬ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В МЕХАНІЗМІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ГІДНІСТЬ <i>Цибулько Анастасія Сергіївна</i>	219
КОНЦЕПЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ <i>Зоріна Софія Олегівна</i>	222
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ <i>Шаров Анатолій Анатолійович</i>	224
ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕНДЕРНОЇ СИСТЕМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ <i>Пізняхівська Анна Юріївна</i>	227
ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У РІЗНИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ <i>Шаров Максим Анатолійович</i>	229
ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЛІГІЇ <i>Білан Дар'я Юріївна</i>	232
ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ <i>Троян Євгенія Анатоліївна</i>	234
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНИХ ПИТАНЬ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ <i>Пашкевич Ольга Ярославівна, Миронюк Роман Вікторович</i>	236

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В
УКРАЇНІ

Оганесян Валерік Самвелович, Баїтан Яна Андріївна.....239

СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Оганесян Валерік Самвелович, Бурлака Артем Васильович242

СУЧАСНА ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Марчук Віталій Віталійович245

ПРОБЛЕМАТИКА ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ІНІЦІАТИВИ
«ПАРТНЕРСТВО БІАРИЦЬ» В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ

Славська Катерина Олександрівна.....248

**ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВ ТА СВОБОД УКРАЇНСЬКОЇ
ЖІНКИ У РАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ
АСПЕКТИ ПИТАННЯ**

*Свинаренко Наталія Олександрівна, к.і.н., доцент
доцент кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних
громадян
Харківського національного економічного університету ім. С.Кузнеця*

Метою даної роботи є спроба аналізу історико-культурних аспектів реалізації прав і свобод української жінки у часи СРСР.

Для побудови світлого комуністичного майбутнього СРСР потребував образ жінки-трудівниці, пролетарки, тому будь які прояви жіночності іменували як «буржуазні». Радянські партійні керманічі з високих трибун проголошували, що «радянська жінка-найбільш рівноправна жінка у світі». Та чи так це було насправді? На повагу суспільства заслуговувала тільки та жінка, що займалася фажкою чоловічою роботою. Жінка могла зробити кар'єру, але у тих галузях господарства, що традиційно вважалися «жіночими»: освіта, медицина, фінанси, прибирання. Про те, щоб у вільний від роботи час зустрітися разом у Будинку культури, щоб реалізувати свої інтереси та таланти (співати, танцювати, шити, майструвати щось та ін.) – більшість радянських жінок могла тільки мріяти, бо на той час для цього не було ні часу, ні приміщень, ні фахівців. Завдань таких ніхто не ставив.

Відома дослідниця гендерної політики О.Кись зазначає, що політична риторика того часу рясніє гаслами про «визволення жінок з кухонного рабства» та солідарність робітниць і селянок у класовій боротьбі проти поневолення трудящих [3]. О.Кись зазначає, що це відповідало пріоритетам гендерної політики перших десятиліть радянської влади: радянський емансипаційний проект мав на меті масову мобілізацію жінок на комуністичне будівництво, що потребувало їх освіти і професійної підготовки та широкого залучення до публічної сфери, в його основі лежала ідея зрівняння жінок із чоловіками через нівелювання, розмивання, усунення будь-яких відмінностей між статями: жінок потрібно було звільнити через «дотягування» їх до ідеальної людини -чоловіка-робітника [3]. Прямим підтвердженням цього дослідниця називає зображення на пропагандистських плакатах того часу чоловікоподібного образу жінки-пролетарки, в якому практично немає оголошених

«буржуазними пережитками» традиційних жіночих рис. У цей період у суспільній свідомості закріплюється думка, що саме радянська держава та компартія надали жінкам права, а не жінки самі їх вибороли, здобули, відстояли під час революційних перетворень [3]. Доступ жіноцтва до усіх видів праці та декларована громадянська рівність не стосувалася політики та високих політичних посад. Жінки могли претендувати на членство в партії, та аж ніяк не на участь у її керівних органах. Жінкам у радянський час дозволялося очолювати ради, профспілки, комсомольські організації тощо. Переглядаючи архіви, помічаєш, що на керівних постах навіть середньої ланки, у Радянській Україні жінок майже не було. За часів Союзу тільки одна жінка від 1960 до 1974 рр. займала пост міністра культури – Катерина Фурцева.

Особливу роль в стереотипізації зміни ролі жінки у радянському суспільстві зіграв демографічний фактор (жертви репресій, військові та цивільні втрати у роки Другої світової війни), під впливом якого держава була змушена просувати образ матері і культ материнства як ключовий у долі будь-якої жінки [2].

У повсякденній сфері соціального відтворення від жінки очікували традиційного: турботи, обслуговування, реального і символічного материнства, а також виконання функцій, які компенсували нерозвиненість відповідного сервісу і дефіцит товарів широкого вжитку. Офіційне надання переваги моделі сім'ї, яка базувалася саме навколо неї, було закріплено в Конституції СРСР від 1977 р., що визначала роль жінки в суспільстві як «трудівниці, матері, виховательки своїх дітей і домогосподарки». Водночас набули поширення практики самотнього і вимушеного материнства, що не вписувалося в офіційний канон сім'ї «як головної ланки суспільства», нелегітимна гендерна модель повсякчас зазнавала переслідувань з боку коміністичної влади, як така, що суперечила «радянському способу життя» [1].

Як зазначає О.Кись: з огляду на спричинену війною демографічну кризу, у 1944 р. було запроваджено низку державних заохочень для багатодітних та самотніх матерів (почесне звання «Мати-Героїня», орден «Материнська Слава» та медаль «За Материнство», отримання яких передбачало низку відчутних соціальних пільг і допомоги). [3]. Образ мужнього чоловіка-захисника вітчизни протиставляється у тодішньому соціумі образів турботливої, люблячої і вірної жінки-матері, а у візуальній пропаганді того часу зображення жінок стають щораз тендітнішими, ніжнішими – тому саме

ця тенденція до поляризації гендерних ролей (з характерними взаємодоповнювальними поняттями «справжнього чоловіка» і «справжньої жінки») домінуватиме у державній гендерній ідеології аж до останніх років існування СРСР [3]. А на думку К.Єремєєвої, часто в карикатурах доби сталінізму образ соціально активної жінки поєднувався з традиційністю. – жінка поставала як носійка української культури. Яскравий прикладом того є зображення на обкладинці журналу «Перець» за 1948 рік, присвячене образу Радянської України, яка виступає як металургиня, шахтарка й колгоспниця. [1]. Останній образ показує читацькій публіці Україну як щось традиційне й аграрне. Так формувалися стереотипи, які у деяких літніх людей живуть і донині [4, с.278].

Таким чином, у радянському суспільстві українська жінка була звичайним винтиком, котрий мусив жити за законами таotalітарного радянського соціуму. Обов'язків українська жінка-трудівниця мала безліч, а щодо реалізації її особистих прав та свобод, то це питання було далеко не першочерговим (ключовим вважалося право на працю). На думку архітекторів радянського суспільства щастя українській жінці мають приносити щоденна праця на благо суспільства та виховання дітей.

Література

1.Єремєєва К. Трудівниця, жертва, споживачка: жіночі образи в радянській сатири. URL: <https://ua.boell.org/uk/2021/10/22/trudivnytsyazhertva-spozhyvachka-zhinochi-obrazy-v-radyanskiy-satyri> (дата звернення 19.04.2023)

2.Інститут напам'яті нагадує, що свято 8 березня не має авдношення до СРСР. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3202986-institut-nacramati-nagadue-so-svato-8-berezna-ne-mae-vidnoseinna-do-srsg.html> (дата звернення 19.04.2023)

3.Кись О.Украдене свято: історичні трансформації смислу 8 березня. URL: https://genderindetail.org.ua/library/feministichniy-ruh/8bereznia/ukradene-svyato-istorichni-transformatsii-smislu-8-bereznya-134409.html?fbclid=IwAR1HNut0eTM_0v9WUNAKTXG9PQC9fe1-8D0MkBUpNmKPidBmcg65QcNewHo (дата звернення 19.04.2023)

4.Свинаренко Н.О. Сучасна російська імперська пропаганда: згубний вплив для сьогодення українців //Development trends in social science in the era of digitalization: Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. P. 278-301 DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-292-0-13>